

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проєктами

На правах рукопису

ШАЙНОГА АРТЕМ РОМАНОВИЧ

ГЛОБАЛЬНІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ ТА ЇХ
МОДИФІКАЦІЯ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Науковий керівник:

СКОРОХОД ІРИНА СВЯТОСЛАВІВНА,

доктор економічних наук, професор

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № _

засідання кафедри міжнародних

економічних відносин

та управління проєктами

від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри

_____ проф. Бояр А. О.

ЛУЦЬК 2024

Анотація

Шайнога Артем Романович. Глобальні моделі управління бізнесом та їх модифікація у сучасних умовах. - Кваліфікаційна (бакалаврська) робота на здобуття освітнього рівня бакалавра за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес». - Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2024

Розглянуто теоретичні основи дослідження сучасних глобальних моделей управління бізнесом, їхньої адаптації та вдосконалення в умовах України. У роботі проаналізовано теоретичні основи моделей глобального управління бізнесом: їх сутність, форми та еволюція. Проаналізовано особливості світового досвіду, яким керуються глобальні моделі управління бізнесом, а також особливості їх трансформацій в сучасних умовах.

Прикладне значення полягає у розробці рекомендацій для вітчизняного бізнесу щодо адаптації глобальних моделей управління бізнесом для підвищення його конкурентоспроможності на міжнародних ринках. Теоретичне значення полягає у розвитку теоретико-методологічних засад дослідження глобальних моделей управління бізнесом та узагальненні світового досвіду і кращих практик.

Результати дослідження можуть бути використані менеджерами та комерційними консультантами з міжнародного бізнесу для підвищення ефективності управління на глобальному рівні. Наведені рекомендації допоможуть адаптувати моделі ведення бізнесу до специфіки національного ринку, що забезпечить його сталий розвиток та конкурентоспроможність.

Ключові слова: моделі глобального управління бізнесом, міжнародний бізнес, адаптація, конкуренція, Україна.

ABSTRACT

Shainoha A. R. Global Business Management Models and Their Modification in Modern Conditions.

Manuscript. Bachelor's Thesis in the Speciality 292 International Economic Relations, EPP International Business. Lesya Ukrainka Volyn National University. Lutsk, 2024. 50 p. Ukrainian

Theoretical bases of the study of the modern models of global management in business, their adaptation, and development in the context of Ukraine are studied. The theoretical foundations as well as their essence, forms, and evolution are analyzed in the work. Peculiarities of the world experience controlled by the global models of management in business as well as the peculiarities of their transformations in modern conditions are examined.

Applied significance lies in the development of recommendations for national business for the adaptation of the global models of management in business to enhance its competitiveness in the international markets. The theoretical significance is to develop the theoretical and methodological bases of the study of the global models of management in business and the generalization of the world experience and best practices.

Managers and commercial consultants in the field of international business to enhance management efficiency at the global level can use the results of the study. The recommendations described will help to adapt the models of business to the specifics of the national market in order to provide its sustainable development and competitiveness.

Keywords: models of global management in business, international business, adaptation, competition, Ukraine.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГЛОБАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ	8
1.1 Сутність та види глобальних моделей управління бізнесом	8
1.2 Еволюція розвитку глобальних моделей управління бізнесом	12
1.3 Фактори, що впливають на формування та розвиток глобальних моделей управління бізнесом.....	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ	20
2.1 Аналіз світового досвіду застосування глобальних моделей управління бізнесом	20
2.2 Дослідження особливостей модифікації глобальних моделей управління бізнесом у сучасних умовах	24
2.3 Оцінка ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом у різних галузях економіки	29
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	33
3.1 Розробка рекомендацій щодо адаптації глобальних моделей управління бізнесом до сучасних умов	33
3.2 Обґрунтування шляхів підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом	36
3.3 Перспективи розвитку та модифікації глобальних моделей управління бізнесом у майбутньому	40
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах глобалізації та посилення міжнародної конкуренції ефективне управління бізнесом на міжнародному рівні стає ключовим фактором успіху компаній. Глобальні моделі управління бізнесом, які враховують специфіку різних країн та регіонів, дозволяють компаніям оптимізувати свою діяльність, забезпечити стійкий розвиток та підвищити конкурентоспроможність на світових ринках.

Актуальність дослідження глобальних моделей управління бізнесом обумовлена динамічними змінами в глобальному бізнес-середовищі, такими як технологічні інновації, зміни споживчих потреб, посилення регуляторного тиску та геополітична невизначеність. Ці фактори вимагають від компаній постійної адаптації своїх моделей управління та пошуку нових підходів до організації діяльності на міжнародному рівні.

Крім того, актуальність теми обумовлена зростаючою роллю сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності в глобальному бізнесі. Компанії, які інтегрують принципи сталого розвитку в свої бізнес-стратегії та моделі управління, можуть отримати довгострокові конкурентні переваги та зміцнити свою репутацію на міжнародному рівні.

Актуальність дослідження глобальних моделей управління бізнесом також обумовлена необхідністю пошуку ефективних шляхів подолання викликів, з якими стикаються компанії в умовах пандемії COVID-19.

Дослідження глобальних моделей управління бізнесом є актуальним також з точки зору розвитку теорії та практики міжнародного менеджменту. Аналіз світового досвіду та кращих практик дозволяє виявити ключові фактори успіху та розробити рекомендації щодо адаптації та вдосконалення моделей управління для українських компаній, які прагнуть вийти на міжнародні ринки.

Актуальність теми обумовлена також необхідністю розвитку людського капіталу та лідерських компетенцій в умовах глобалізації. Ефективні глобальні моделі управління бізнесом вимагають наявності висококваліфікованих менеджерів, які володіють крос-культурними компетенціями, стратегічним мисленням та здатністю приймати рішення в умовах невизначеності.

Дослідження глобальних моделей управління бізнесом є актуальним також з точки зору забезпечення національних інтересів та підвищення конкурентоспроможності економіки України.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є аналіз сучасних глобальних моделей управління бізнесом та розробка рекомендацій щодо їх адаптації та вдосконалення в умовах України.

Для досягнення поставленої мети були визначені наступні завдання:

1. Дослідити сутність та види глобальних моделей управління бізнесом.
2. Проаналізувати еволюцію розвитку глобальних моделей управління бізнесом.
3. Провести аналіз світового досвіду застосування глобальних моделей управління бізнесом.
4. Дослідити особливості модифікації глобальних моделей управління бізнесом у сучасних умовах.
5. Обґрунтувати шляхи підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом.
6. Визначити перспективи розвитку та модифікації глобальних моделей управління бізнесом у майбутньому.

Об'єкт дослідження: глобальні моделі управління бізнесом.

Предмет дослідження: особливості формування, розвитку та адаптації глобальних моделей управління бізнесом в умовах України.

Практичне значення роботи. Практичне значення роботи полягає в розробці рекомендацій щодо адаптації та вдосконалення глобальних моделей управління бізнесом для українських компаній, які прагнуть вийти на міжнародні ринки або підвищити ефективність своєї діяльності на глобальному рівні. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності менеджерів та консультантів з питань міжнародного бізнесу.

Теоретичне значення роботи. Теоретичне значення роботи полягає в розвитку теоретичних та методологічних засад дослідження глобальних моделей управління бізнесом, а також в узагальненні світового досвіду та

кращих практик в цій сфері. Результати дослідження можуть бути використані в подальших наукових розробках з питань міжнародного менеджменту та глобальної економіки.

Гіпотеза дослідження. Гіпотеза дослідження полягає в тому, що ефективність застосування глобальних моделей управління бізнесом залежить від врахування специфіки кожної країни та галузі, а також від здатності компаній адаптуватися до динамічних змін в глобальному бізнес-середовищі та розвивати нові підходи до управління на основі принципів сталого розвитку, інноваційності та соціальної відповідальності.

Методи дослідження. В процесі написання роботи була використана система загальнонаукових та спеціальних емпіричних і теоретичних методів дослідження. Також використовувалися такі емпіричні методи, як, опис, порівняння та узагальнення.

Структура роботи. Робота складається зі змісту, вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 50 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГЛОБАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

1.1 Сутність та види глобальних моделей управління бізнесом

Глобальні моделі управління бізнесом є важливим аспектом сучасної економіки, оскільки вони визначають стратегії та підходи, які компанії використовують для ведення бізнесу на міжнародному рівні. За визначенням, глобальні моделі управління бізнесом - це "системи управління, які застосовуються транснаціональними корпораціями для координації своєї діяльності в різних країнах світу" [1, с. 25]. Ці моделі враховують різні фактори, такі як культурні відмінності, економічні умови, політичне середовище та технологічний розвиток країн, в яких працюють компанії.

Існує декілька основних видів глобальних моделей управління бізнесом, кожен з яких має свої особливості та переваги. Одним із найпоширеніших є модель глобальної інтеграції, яка передбачає високий рівень централізації та стандартизації бізнес-процесів у всіх країнах присутності компанії. Ця модель дозволяє досягти економії за рахунок масштабу та забезпечити єдиний підхід до управління компанією на глобальному рівні.

Іншим важливим видом є модель локальної адаптації, яка передбачає пристосування бізнес-стратегій та операцій до специфічних умов кожної країни [1, с. 28]. Ця модель дозволяє компаніям враховувати місцеві особливості та потреби споживачів, що може сприяти підвищенню ефективності та конкурентоспроможності на локальних ринках.

Крім того, існує модель транснаціональної інтеграції, яка поєднує елементи глобальної інтеграції та локальної адаптації. Ця модель передбачає збалансований підхід, при якому компанії прагнуть досягти глобальної ефективності, зберігаючи при цьому гнучкість та адаптивність до місцевих умов.

Важливо зазначити, що вибір глобальної моделі управління бізнесом залежить від специфіки галузі, в якій працює компанія, її розміру, ресурсів та стратегічних цілей. Наприклад, для компаній, що працюють у

високотехнологічних галузях, модель глобальної інтеграції може бути більш доцільною, оскільки вона дозволяє швидко впроваджувати інновації та забезпечувати єдині стандарти якості по всьому світу.

Водночас, для компаній, що працюють у сфері споживчих товарів, модель локальної адаптації може бути більш ефективною, оскільки вона дозволяє враховувати культурні відмінності та смаки споживачів у різних країнах.

Глобальні моделі управління бізнесом також передбачають різні підходи до організаційної структури компанії. Зокрема, виділяють централізовану та децентралізовану моделі управління [5, с. 93]. При централізованій моделі більшість рішень приймаються на рівні головного офісу компанії, тоді як при децентралізованій моделі значна частина повноважень делегується регіональним підрозділам.

Вибір організаційної структури залежить від багатьох факторів, таких як розмір компанії, географічне розташування її підрозділів, особливості галузі та корпоративна культура. Наприклад, для великих транснаціональних корпорацій з широкою географією присутності децентралізована модель може бути більш ефективною, оскільки вона дозволяє швидко реагувати на зміни на локальних ринках.

Важливим аспектом глобальних моделей управління бізнесом є також управління людськими ресурсами. Зокрема, компанії можуть використовувати різні підходи до формування міжнародних команд та розвитку глобальних лідерів [1, с. 32]. Це передбачає врахування культурних відмінностей, забезпечення ефективної комунікації та створення умов для професійного розвитку співробітників у міжнародному середовищі.

Крім того, глобальні моделі управління бізнесом повинні враховувати питання сталого розвитку та соціальної відповідальності. Це передбачає інтеграцію принципів сталого розвитку в бізнес-стратегії компаній, забезпечення етичного ведення бізнесу та врахування інтересів різних стейкхолдерів, таких як споживачі, співробітники, місцеві громади та навколишнє середовище.

Таким чином, глобальні моделі управління бізнесом є комплексними системами, які враховують різні аспекти міжнародної діяльності компаній. Вони включають вибір стратегії інтеграції та адаптації, організаційної структури, підходів до управління людськими ресурсами та сталого розвитку.

Ефективність глобальних моделей управління бізнесом залежить від здатності компаній враховувати специфіку різних ринків, культурних відмінностей та потреб стейкхолдерів. Це вимагає глибокого розуміння місцевих умов, гнучкості та адаптивності в прийнятті рішень, а також стратегічного бачення розвитку компанії на глобальному рівні.

В умовах динамічних змін у світовій економіці глобальні моделі управління бізнесом повинні постійно еволюціонувати та вдосконалюватися [4, с. 89]. Це передбачає впровадження інноваційних підходів, використання нових технологій та адаптацію до мінливих потреб ринку.

Зокрема, розвиток цифрових технологій та глобальної мережі Інтернет відкриває нові можливості для компаній у контексті глобального управління бізнесом. Це дозволяє забезпечити ефективну комунікацію та координацію діяльності між підрозділами компанії в різних країнах, а також налагодити більш тісну взаємодію зі споживачами та партнерами.

Глобальні моделі управління бізнесом також відрізняються за ступенем стандартизації та адаптації продуктів та послуг до локальних ринків. Деякі компанії дотримуються стратегії глобальної стандартизації, пропонуючи уніфіковані продукти та послуги на всіх ринках, тоді як інші надають перевагу локальній адаптації, враховуючи специфіку кожного ринку [1, с. 30].

Важливим аспектом глобальних моделей управління бізнесом є також управління глобальними командами та забезпечення ефективної комунікації між співробітниками з різних країн та культур. Це вимагає розвитку крос-культурних компетенцій, забезпечення прозорості та доступності інформації, а також використання сучасних технологій для віддаленої співпраці.

Глобальні моделі управління бізнесом також повинні враховувати особливості галузі та конкурентного середовища. Наприклад, у

високотехнологічних галузях, таких як ІТ або фармацевтика, ключовими факторами успіху є інновації та швидкість виведення нових продуктів на ринок, тоді як у галузях з високою ціновою конкуренцією, таких як ритейл або виробництво споживчих товарів, більш важливими є ефективність операцій та оптимізація витрат.

Ще одним важливим аспектом глобальних моделей управління бізнесом є управління інтелектуальною власністю та трансфертне ціноутворення. Компанії повинні забезпечувати захист своїх патентів, торгових марок та інших нематеріальних активів на глобальному рівні, а також дотримуватися правил трансфертного ціноутворення при здійсненні внутрішньофірмових транзакцій.

Глобальні моделі управління бізнесом також повинні враховувати вплив державного регулювання та політичних ризиків у країнах присутності. Це вимагає ретельного моніторингу регуляторного середовища, побудови відносин з місцевими органами влади та розробки стратегій мінімізації політичних ризиків [2, с. 121].

Важливим трендом у розвитку глобальних моделей управління бізнесом є також зростання ролі корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку. Компанії, які інтегрують принципи сталого розвитку у свої бізнес-стратегії та операційну діяльність, можуть отримати довгострокові конкурентні переваги та покращити свою репутацію на глобальному рівні.

Глобальні моделі управління бізнесом також повинні бути гнучкими та адаптивними, щоб швидко реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, такі як технологічні інновації, зміни споживчих потреб або геополітичні ризики. Це вимагає розвитку динамічних здібностей організації, таких як здатність до навчання, інноваційність та стратегічна гнучкість.

Водночас, глобальні моделі управління бізнесом стикаються з низкою викликів, таких як геополітична невизначеність, зміни в регуляторному середовищі, зростання конкуренції та необхідність забезпечення сталого розвитку [1, с. 36]. Це вимагає від компаній розробки гнучких та адаптивних стратегій, які дозволяють швидко реагувати на зміни та мінімізувати ризики.

Отже, глобальні моделі управління бізнесом є важливим інструментом для компаній, які прагнуть успішно працювати на міжнародних ринках. Вони дозволяють забезпечити ефективну координацію діяльності, врахування культурних відмінностей та адаптацію до місцевих умов. Водночас, глобальні моделі управління бізнесом повинні постійно еволюціонувати та вдосконалюватися, щоб відповідати викликам сучасного динамічного середовища.

1.2 Еволюція розвитку глобальних моделей управління бізнесом

Глобальні моделі управління бізнесом пройшли тривалий шлях еволюції, який відображає зміни в світовій економіці, технологічному розвитку та соціальних процесах. Розвиток цих моделей тісно пов'язаний з процесами глобалізації, які почали активно розвиватися у другій половині ХХ століття.

Одним з перших етапів розвитку глобальних моделей управління бізнесом було створення міжнародних корпорацій, які розширювали свою діяльність за межі національних кордонів [4, с. 112]. Ці компанії, як правило, використовували модель глобальної інтеграції, яка передбачала високий рівень централізації та стандартизації бізнес-процесів.

Однак, з часом стало зрозуміло, що модель глобальної інтеграції не завжди є ефективною, оскільки вона не враховує культурні відмінності та специфіку локальних ринків. Це призвело до розвитку моделі локальної адаптації, яка передбачає пристосування бізнес-стратегій та операцій до умов кожної окремої країни.

Важливим етапом в еволюції глобальних моделей управління бізнесом стало усвідомлення необхідності збалансованого підходу, який поєднує елементи глобальної інтеграції та локальної адаптації. Цей підхід отримав назву транснаціональної моделі управління і став домінуючим у 80-90-х роках ХХ століття.

Транснаціональна модель передбачає створення глобальної мережі взаємопов'язаних підрозділів компанії, кожен з яких має певний рівень

автономії та здатність адаптуватися до місцевих умов [5, с. 124]. При цьому, головний офіс компанії зберігає стратегічний контроль та забезпечує координацію діяльності на глобальному рівні.

Розвиток інформаційних технологій та глобальної мережі Інтернет у 90-х роках ХХ століття призвів до появи нових можливостей для глобального управління бізнесом. Зокрема, з'явилися віртуальні організації, які могли координувати свою діяльність за допомогою цифрових технологій, незалежно від географічного розташування.

Цифрова трансформація бізнесу стала важливим фактором еволюції глобальних моделей управління у ХХІ столітті [4, с. 116]. Компанії почали активно використовувати такі технології, як хмарні обчислення, аналітика великих даних, штучний інтелект та Інтернет речей для оптимізації своїх бізнес-процесів та підвищення ефективності на глобальному рівні.

Ще одним важливим фактором еволюції глобальних моделей управління бізнесом стало посилення ролі держави та наддержавних інститутів у регулюванні глобальної економіки. Зокрема, після фінансової кризи 2008-2009 років багато країн посилили регулювання фінансових ринків та банківського сектору, що вплинуло на діяльність транснаціональних корпорацій. Крім того, зростання протекціонізму та торговельних конфліктів між країнами змушує компанії адаптувати свої глобальні моделі управління до нових геополітичних реалій.

Важливим трендом в еволюції глобальних моделей управління бізнесом стало також посилення ролі інновацій та підприємництва. В умовах швидких технологічних змін та зростаючої конкуренції компанії повинні постійно шукати нові можливості для розвитку та впроваджувати інноваційні рішення. Це знайшло відображення у розвитку моделей "відкритих інновацій", краудсорсингу та співпраці з стартапами.

Ще одним фактором, що вплинув на еволюцію глобальних моделей управління бізнесом, стало посилення ролі сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності. Компанії почали активніше інтегрувати принципи

сталого розвитку у свої бізнес-стратегії, враховуючи вплив своєї діяльності на навколишнє середовище та суспільство [16, с. 262]. Це знайшло відображення у розвитку моделей "зеленого" та інклюзивного бізнесу, а також у посиленні вимог до прозорості та звітності компаній.

Еволюція глобальних моделей управління бізнесом також відображає зміни в характері конкуренції та співпраці між компаніями. Зокрема, в останні роки спостерігається тенденція до формування стратегічних альянсів та екосистем, які об'єднують компанії з різних галузей для створення спільної цінності [24, с. 156]. Це вимагає розвитку нових підходів до управління взаємовідносинами з партнерами та клієнтами, а також забезпечення прозорості та довіри у співпраці.

Важливим фактором еволюції глобальних моделей управління бізнесом стало також зростання ролі аналітики даних та штучного інтелекту. Компанії почали активно використовувати великі дані для прийняття управлінських рішень, персоналізації взаємодії з клієнтами та оптимізації бізнес-процесів. Розвиток технологій штучного інтелекту відкриває нові можливості для автоматизації рутинних завдань та підвищення ефективності операцій.

Ще одним трендом в еволюції глобальних моделей управління бізнесом стало посилення ролі гнучкості та адаптивності. В умовах зростаючої невизначеності та волатильності ринків компанії повинні розвивати здатність швидко адаптуватися до змін та знаходити нові можливості для розвитку. Це знайшло відображення у розвитку моделей "agile" управління, які базуються на ітеративному підході та залученні крос-функціональних команд.

Водночас, зростання глобальної конкуренції та посилення регуляторного тиску призвели до необхідності пошуку нових підходів до управління бізнесом [1, с. 47]. Зокрема, компанії почали приділяти більше уваги питанням сталого розвитку, корпоративної соціальної відповідальності та етичного ведення бізнесу.

Це знайшло відображення у розвитку моделі "відповідального глобалізму", яка передбачає інтеграцію принципів сталого розвитку в бізнес-

стратегії компаній та врахування інтересів різних стейкхолдерів. Ця модель базується на ідеї, що компанії несуть відповідальність не лише перед своїми акціонерами, але й перед суспільством в цілому.

Важливим трендом в еволюції глобальних моделей управління бізнесом стало також посилення ролі співпраці та партнерства. Компанії почали активно створювати стратегічні альянси, спільні підприємства та інші форми співробітництва для досягнення синергетичного ефекту та підвищення конкурентоспроможності на глобальному рівні.

Крім того, розвиток глобальних ланцюгів створення вартості призвів до необхідності ефективної координації діяльності між різними учасниками цих ланцюгів [2, с. 75]. Це вимагає від компаній розробки нових підходів до управління взаємовідносинами з постачальниками, дистриб'юторами та іншими партнерами.

Ще одним важливим аспектом еволюції глобальних моделей управління бізнесом стало посилення ролі інновацій та підприємництва. В умовах швидких технологічних змін та зростаючої конкуренції компанії повинні постійно шукати нові можливості для розвитку та впроваджувати інноваційні рішення.

Це знайшло відображення у розвитку моделі "відкритих інновацій", яка передбачає активну співпрацю компаній з зовнішніми партнерами, такими як університети, науково-дослідні установи та стартапи. Ця модель дозволяє компаніям отримати доступ до нових знань та технологій, а також прискорити процес розробки та впровадження інновацій.

Таким чином, еволюція глобальних моделей управління бізнесом відображає зміни в світовій економіці, технологічному розвитку та соціальних процесах. Від моделі глобальної інтеграції компанії перейшли до більш збалансованих підходів, які враховують культурні відмінності та специфіку локальних ринків. Розвиток цифрових технологій відкрив нові можливості для глобального управління бізнесом, а посилення ролі сталого розвитку та співпраці призвело до появи нових моделей, таких як "відповідальний глобалізм" та "відкриті інновації".

Важливо зазначити, що еволюція глобальних моделей управління бізнесом є безперервним процесом, який триватиме й надалі. Компанії повинні постійно адаптуватися до мінливих умов глобального середовища, враховувати нові виклики та можливості, а також шукати інноваційні підходи до управління своєю діяльністю на міжнародному рівні.

1.3 Фактори, що впливають на формування та розвиток глобальних моделей управління бізнесом

Формування та розвиток глобальних моделей управління бізнесом відбувається під впливом низки факторів, які визначають напрямки та особливості цього процесу. Ці фактори можуть бути пов'язані з економічними, технологічними, соціальними, політичними та культурними аспектами глобального середовища.

Одним з ключових факторів, що впливають на формування глобальних моделей управління бізнесом, є процеси глобалізації. Глобалізація призводить до зростання взаємозалежності між країнами та посилення конкуренції на світових ринках. Це спонукає компанії шукати нові шляхи для підвищення ефективності своєї діяльності та розширення присутності на міжнародному рівні.

Важливим фактором є також розвиток інформаційних та комунікаційних технологій [1, с. 58]. Цифрова трансформація бізнесу відкриває нові можливості для глобального управління, дозволяючи компаніям координувати свою діяльність незалежно від географічного розташування, здійснювати віддалений контроль та налагоджувати ефективну комунікацію з партнерами та клієнтами по всьому світу.

Зміни в споживчих потребах та очікуваннях також суттєво впливають на формування глобальних моделей управління бізнесом. В умовах зростаючої прозорості та доступу до інформації споживачі стають більш вимогливими та очікують від компаній не лише якісних продуктів та послуг, але й соціальної

відповідальності, етичного ведення бізнесу та турботи про навколишнє середовище.

Політичні фактори, такі як зміни в регуляторному середовищі, торговельні угоди та геополітична невизначеність, також мають значний вплив на розвиток глобальних моделей управління бізнесом. Компанії повинні враховувати ці фактори при розробці своїх стратегій та бути готовими адаптуватися до мінливих умов політичного середовища.

Культурні відмінності між країнами є ще одним важливим фактором, який впливає на формування глобальних моделей управління. Компанії, які працюють на міжнародному рівні, повинні враховувати особливості місцевих культур, цінностей та традицій при розробці своїх стратегій та побудові взаємовідносин з партнерами та клієнтами.

Зростання ролі сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності також суттєво впливає на формування глобальних моделей управління бізнесом [4, с. 137]. Компанії повинні інтегрувати принципи сталого розвитку в свої бізнес-стратегії, враховувати інтереси різних стейкхолдерів та брати на себе відповідальність за свій вплив на суспільство та навколишнє середовище.

Розвиток глобальних ланцюгів створення вартості та посилення ролі співпраці також є важливими факторами, які впливають на формування глобальних моделей управління. Компанії повинні розвивати ефективні механізми управління взаємовідносинами з постачальниками, дистриб'юторами та іншими партнерами, а також шукати нові форми співробітництва для досягнення синергетичного ефекту.

Ще одним фактором, що впливає на формування глобальних моделей управління бізнесом, є рівень освіти та кваліфікації робочої сили в країнах присутності. Доступність висококваліфікованих спеціалістів з необхідними компетенціями та знаннями є важливою умовою для розвитку інноваційних та наукомістких галузей, а також для забезпечення ефективної діяльності компанії на локальних ринках.

Важливу роль у формуванні глобальних моделей управління бізнесом відіграють також культурні фактори, такі як цінності, норми поведінки та ділова етика в різних країнах. Компанії повинні враховувати культурні відмінності при розробці своїх стратегій та адаптації бізнес-моделей до локальних умов, а також забезпечувати ефективну крос-культурну комунікацію та співпрацю в рамках глобальних команд [13, с. 162].

Формування глобальних моделей управління бізнесом також залежить від рівня інноваційності та технологічного розвитку галузі. В галузях з високим рівнем інноваційності, таких як ІТ, біотехнології або нові матеріали, ключовими факторами успіху є швидкість впровадження нових технологій та виведення інноваційних продуктів на ринок. Це вимагає від компаній розвитку гнучких та адаптивних моделей управління, які дозволяють швидко реагувати на технологічні зміни та розвивати інноваційний потенціал організації.

Ще одним фактором, що впливає на формування глобальних моделей управління бізнесом, є рівень конкуренції та ринкова структура галузі. В галузях з високим рівнем конкуренції та низькими бар'єрами входу на ринок, таких як ритейл або виробництво споживчих товарів, ключовими факторами успіху є ефективність операцій, оптимізація витрат та швидкість реакції на зміни попиту. Це вимагає від компаній розвитку моделей управління, які базуються на операційній ефективності та гнучкості ланцюгів постачання.

Інноваційність та підприємницька активність також відіграють ключову роль у розвитку глобальних моделей управління бізнесом [3, с. 107]. В умовах швидких технологічних змін та зростаючої конкуренції компанії повинні постійно шукати нові можливості для розвитку, впроваджувати інноваційні рішення та розвивати підприємницьку культуру всередині організації.

Ще одним фактором, який впливає на формування глобальних моделей управління, є розвиток людського капіталу. Компанії повинні приділяти значну увагу розвитку та навчанню своїх співробітників, формуванню глобальних компетенцій та створенню умов для ефективної роботи в міжнародному середовищі.

Крім того, важливу роль відіграють фактори, пов'язані з розвитком інфраструктури та логістики. Наявність ефективних транспортних мереж, розвинутої інфраструктури та надійних логістичних систем є важливою умовою для успішного функціонування глобальних моделей управління бізнесом.

Також варто зазначити вплив фінансових факторів, таких як доступ до капіталу, валютні коливання та інвестиційний клімат [4, с. 141]. Компанії повинні враховувати ці фактори при розробці своїх фінансових стратегій та управлінні ризиками на глобальному рівні.

Ще одним фактором, який набуває все більшого значення, є розвиток соціальних мереж та онлайн-спільнот. Ці платформи дозволяють компаніям налагоджувати більш тісну взаємодію зі своїми клієнтами та партнерами, отримувати цінну інформацію про їхні потреби та очікування, а також швидко реагувати на зміни в ринковому середовищі.

Таким чином, формування та розвиток глобальних моделей управління бізнесом відбувається під впливом цілої низки факторів, які визначають напрямки та особливості цього процесу. Ці фактори пов'язані з економічними, технологічними, соціальними, політичними та культурними аспектами глобального середовища. Компанії повинні враховувати ці фактори при розробці своїх стратегій та бути готовими адаптуватися до мінливих умов для забезпечення успішного розвитку на міжнародному рівні.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ

2.1 Аналіз світового досвіду застосування глобальних моделей управління бізнесом

Світовий досвід застосування глобальних моделей управління бізнесом демонструє різноманітні підходи та стратегії, які використовуються компаніями для досягнення успіху на міжнародних ринках. Аналіз цього досвіду дозволяє виявити найбільш ефективні практики та підходи, які можуть бути адаптовані та впроваджені в діяльність вітчизняних підприємств.

Одним з ключових аспектів світового досвіду застосування глобальних моделей управління бізнесом є вибір оптимальної стратегії інтернаціоналізації. Компанії можуть обирати між різними стратегіями, такими як експорт, ліцензування, франчайзинг, створення спільних підприємств або прямі іноземні інвестиції [7, с. 92]. Вибір стратегії залежить від цілей компанії, наявних ресурсів, особливостей галузі та ринкового середовища.

Таблиця 2.1 - Основні стратегії інтернаціоналізації бізнесу

Стратегія	Характеристика
Експорт	Продаж товарів або послуг на зарубіжних ринках
Ліцензування	Надання прав на використання інтелектуальної власності
Франчайзинг	Надання прав на використання бізнес-моделі та торгової марки
Спільні підприємства	Створення нової компанії у співпраці з іноземними партнерами
Прямі іноземні інвестиції	Створення власних виробничих або збутових підрозділів за кордоном

Джерело: [8, с. 115]

Ще одним важливим аспектом світового досвіду є адаптація бізнес-моделей та стратегій до специфіки локальних ринків. Успішні глобальні компанії демонструють гнучкість та здатність враховувати культурні, соціальні, економічні та регуляторні особливості кожного ринку. Це дозволяє їм ефективно задовольняти потреби місцевих споживачів та будувати довгострокові відносини з партнерами та клієнтами.

Таблиця 2.2 - Рівень адаптації бізнес-моделей глобальних компаній до локальних ринків

Компанія	Рівень адаптації
Coca-Cola	Високий
McDonald's	Високий
ІКЕА	Середній
Apple	Низький
Nike	Середній

Джерело: [10, с. 183]

Важливу роль у світовому досвіді застосування глобальних моделей управління бізнесом відіграє також розвиток глобальних ланцюгів створення вартості. Компанії, які ефективно управляють своїми глобальними ланцюгами, можуть отримати значні конкурентні переваги за рахунок оптимізації витрат, підвищення якості та швидкості доставки продукції. Це вимагає налагодження тісної співпраці з постачальниками, дистриб'юторами та іншими партнерами по всьому світу.

Таблиця 2.3 - Топ-5 глобальних ланцюгів створення вартості за галузями

Галузь	Компанії
Електроніка	Apple, Samsung, Foxconn, Dell, HP
Автомобілебудування	Toyota, Volkswagen, General Motors, Ford, Honda
Роздрібна торгівля	Walmart, Amazon, Alibaba, Tesco, Carrefour
Фармацевтика	Pfizer, Novartis, Roche, Merck, Johnson & Johnson
Харчова промисловість	Nestle, PepsiCo, Unilever, Danone, Mars

Джерело: [12, с. 74]

Ще одним важливим аспектом світового досвіду є розвиток глобального лідерства та управління людськими ресурсами. Успішні глобальні компанії приділяють значну увагу розвитку лідерських компетенцій своїх співробітників, формуванню глобальної корпоративної культури та створенню умов для ефективної роботи в мультикультурному середовищі. Це дозволяє їм

залучати та утримувати таланти, а також забезпечувати високий рівень залученості та продуктивності персоналу.

Світовий досвід також демонструє зростаючу роль цифрових технологій та інновацій у розвитку глобальних моделей управління бізнесом. Компанії, які активно впроваджують цифрові інструменти та платформи, можуть отримати значні переваги в terms of підвищення ефективності операцій, покращення взаємодії з клієнтами та прискорення виведення нових продуктів на ринок [14, с. 241]. Це вимагає розвитку цифрових компетенцій персоналу та створення відповідної технологічної інфраструктури.

Таблиця 2.4 - Рівень цифровізації глобальних компаній за галузями

Галузь	Рівень цифровізації
ІТ та телекомунікації	Високий
Фінансові послуги	Високий
Роздрібна торгівля	Середній
Охорона здоров'я	Середній
Виробництво	Низький

Джерело: [15, с. 117]

Важливим трендом у світовому досвіді застосування глобальних моделей управління бізнесом є також зростання ролі сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності. Компанії, які інтегрують принципи сталого розвитку в свої бізнес-стратегії та операційну діяльність, можуть отримати довгострокові конкурентні переваги та покращити свою репутацію на глобальному рівні. Це вимагає врахування інтересів різних стейкхолдерів, зниження негативного впливу на навколишнє середовище та підтримки місцевих громад.

Світовий досвід також демонструє важливість адаптації маркетингових стратегій та комунікацій до локальних ринків. Наприклад, компанія Coca-Cola адаптує свої рекламні кампанії та смаки напоїв до специфіки кожної країни, враховуючи місцеві культурні традиції та смакові переваги споживачів.

Аналіз світового досвіду також показує, що успішні глобальні компанії приділяють значну увагу розвитку людського капіталу та забезпеченню умов для професійного зростання співробітників. Наприклад, компанія Google відома своєю унікальною корпоративною культурою, яка стимулює креативність, інноваційність та постійне навчання співробітників [13, с. 160].

Світовий досвід також демонструє важливість ефективного управління ризиками та забезпечення стійкості бізнесу в умовах невизначеності. Наприклад, під час пандемії COVID-19 багато глобальних компаній, таких як Amazon та Microsoft, змогли швидко адаптуватися до нових умов та забезпечити безперервність своєї діяльності завдяки розвиненим цифровим платформам та гнучким моделям управління.

Аналіз світового досвіду також показує зростаючу роль партнерств та екосистем у розвитку глобальних моделей управління бізнесом. Наприклад, компанія Apple активно співпрацює з розробниками додатків, виробниками аксесуарів та іншими партнерами для створення унікальної екосистеми продуктів та послуг, що забезпечує лояльність та задоволеність клієнтів.

Світовий досвід також демонструє важливість інтеграції принципів сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності у глобальні моделі управління бізнесом. Наприклад, компанія Unilever поставила амбітні цілі зі скорочення викидів парникових газів, зменшення відходів та підтримки місцевих громад, що дозволило їй не лише покращити свою репутацію, але й отримати довгострокові конкурентні переваги.

Аналіз світового досвіду також показує зростаючу роль цифрових платформ та електронної комерції у розвитку глобальних моделей управління бізнесом. Наприклад, компанія Alibaba Group створила унікальну екосистему цифрових платформ, яка об'єднує виробників, продавців та споживачів з усього світу та забезпечує ефективну взаємодію між ними [15, с. 119].

Світовий досвід також демонструє важливість ефективного управління глобальними брендами та забезпечення їх послідовності та цілісності на всіх ринках. Наприклад, компанія Nike послідовно комунікує свої цінності та місію

через спортивних амбасадорів, рекламні кампанії та спонсорство спортивних заходів по всьому світу.

Аналіз світового досвіду також показує зростаючу роль штучного інтелекту та автоматизації у розвитку глобальних моделей управління бізнесом. Наприклад, компанія Siemens використовує передові технології штучного інтелекту для оптимізації виробничих процесів, прогнозування попиту та управління ланцюгами постачання на глобальному рівні.

Таким чином, аналіз світового досвіду застосування глобальних моделей управління бізнесом дозволяє виявити ключові фактори успіху та найбільш ефективні практики, які можуть бути адаптовані та впроваджені в діяльність вітчизняних підприємств. Це включає вибір оптимальної стратегії інтернаціоналізації, адаптацію бізнес-моделей до специфіки локальних ринків, розвиток глобальних ланцюгів створення вартості, управління людськими ресурсами, впровадження цифрових технологій та інновацій, а також інтеграцію принципів сталого розвитку в бізнес-стратегії.

2.2 Дослідження особливостей модифікації глобальних моделей управління бізнесом у сучасних умовах

Сучасні умови глобального бізнес-середовища характеризуються високим рівнем невизначеності, динамічністю змін та посиленням конкуренції. Це вимагає від компаній постійної адаптації та модифікації своїх глобальних моделей управління для забезпечення стійкого розвитку та збереження конкурентних переваг.

Одним з ключових напрямків модифікації глобальних моделей управління бізнесом є трансформація організаційних структур та процесів. Компанії прагнуть створювати більш гнучкі та адаптивні структури, які дозволяють швидко реагувати на зміни ринкового середовища та потреби клієнтів [18, с. 177]. Це включає перехід від ієрархічних до мережевих структур, розвиток крос-функціональних команд та впровадження agile-методологій в управлінні проектами.

Таблиця 2.5 - Основні типи організаційних структур глобальних компаній

Тип структури	Характеристика
Функціональна	Розподіл за функціональними підрозділами (маркетинг, фінанси, виробництво тощо)
Дивізійна	Розподіл за географічними регіонами, продуктовими лініями або типами клієнтів
Матрична	Поєднання функціонального та дивізійного принципів, наявність подвійного підпорядкування
Мережева	Гнучка структура, заснована на співпраці між автономними підрозділами та зовнішніми партнерами

Джерело: [19, с. 94]

Ще одним важливим напрямком модифікації глобальних моделей управління є трансформація бізнес-процесів на основі цифрових технологій. Компанії активно впроваджують такі технології, як хмарні обчислення, big data, штучний інтелект, інтернет речей та блокчейн, для оптимізації своїх операцій, підвищення ефективності та створення нових бізнес-моделей. Це дозволяє автоматизувати рутинні процеси, покращити якість даних для прийняття управлінських рішень та персоналізувати взаємодію з клієнтами.

Модифікація глобальних моделей управління бізнесом також вимагає розвитку нових компетенцій та навичок персоналу. В умовах цифрової трансформації та автоматизації бізнес-процесів компанії повинні інвестувати в розвиток цифрових та аналітичних компетенцій своїх співробітників, а також забезпечувати їх постійне навчання та адаптацію до нових технологій.

Дослідження особливостей модифікації глобальних моделей управління також показує зростаючу роль даних та аналітики в прийнятті управлінських рішень. Компанії, які ефективно використовують дані для оптимізації бізнес-процесів, персоналізації взаємодії з клієнтами та прогнозування попиту, можуть отримати значні конкурентні переваги та забезпечити стійкий розвиток.

Модифікація глобальних моделей управління бізнесом також вимагає розвитку нових підходів до управління ризиками та забезпечення стійкості бізнесу. В умовах зростаючої невизначеності та волатильності ринків компанії повинні розробляти комплексні стратегії управління ризиками, які враховують

не лише фінансові, але й нефінансові фактори, такі як репутаційні, екологічні та соціальні ризики [23, с. 281].

Дослідження особливостей модифікації глобальних моделей управління також показує зростаючу роль партнерств та екосистем у створенні спільної цінності. Компанії, які активно співпрацюють з іншими гравцями ринку, включаючи стартапи, університети та неприбуткові організації, можуть отримати доступ до нових знань, технологій та ресурсів, а також прискорити інновації та вихід на нові ринки.

Модифікація глобальних моделей управління бізнесом також вимагає розвитку нових підходів до управління брендом та репутацією. В умовах зростаючої прозорості та впливу соціальних мереж компанії повинні забезпечувати автентичність та послідовність комунікацій, а також швидко реагувати на репутаційні ризики та кризові ситуації.

Дослідження особливостей модифікації глобальних моделей управління також показує зростаючу роль культурного розмаїття та інклюзивності. Компанії, які створюють інклюзивні та різноманітні робочі середовища, можуть отримати доступ до ширшого пулу талантів, покращити інноваційність та креативність команд, а також забезпечити кращі результати для бізнесу [13, с. 166].

Модифікація глобальних моделей управління бізнесом також вимагає розвитку нових підходів до оцінки ефективності та результативності. В умовах зростаючої уваги до сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності компанії повинні розробляти нові метрики та показники ефективності, які враховують не лише фінансові результати, але й вплив на навколишнє середовище, суспільство та стейкхолдерів.

Дослідження особливостей модифікації глобальних моделей управління також показує зростаючу роль прозорості та підзвітності. Компанії, які забезпечують прозорість своєї діяльності, регулярно звітують про прогрес у досягненні цілей сталого розвитку та активно залучають стейкхолдерів до

діалогу та прийняття рішень, можуть зміцнити свою репутацію та довіру зацікавлених сторін.

Модифікація глобальних моделей управління бізнесом також вимагає розвитку нових підходів до управління змінами та трансформацією. В умовах постійних змін та невизначеності компанії повинні розвивати адаптивні та гнучкі моделі управління, які дозволяють швидко реагувати на виклики та використовувати нові можливості для зростання та розвитку [7, с. 97].

Таблиця 2.6 - Рівень впровадження цифрових технологій в глобальних компаніях

Технологія	Рівень впровадження
Хмарні обчислення	Високий
Big data та аналітика	Середній
Штучний інтелект	Середній
Інтернет речей	Низький
Блокчейн	Низький

Джерело: [21, с. 139]

Модифікація глобальних моделей управління бізнесом також передбачає зміни в підходах до управління людськими ресурсами. В умовах дефіциту талантів та зростаючої мобільності персоналу компанії приділяють більше уваги розвитку бренду роботодавця, створенню привабливої корпоративної культури та забезпеченню можливостей для професійного зростання співробітників. Це дозволяє залучати та утримувати кращі таланти, а також підвищувати рівень залученості та продуктивності персоналу.

Важливим аспектом модифікації глобальних моделей управління є також адаптація до нових регуляторних вимог та стандартів. Зокрема, компанії повинні враховувати такі чинники, як посилення захисту персональних даних (наприклад, GDPR в ЄС), зміни в податковому законодавстві (наприклад, BEPS), а також зростаючі вимоги до прозорості та звітності в області сталого розвитку. Це вимагає перегляду існуючих політик та процедур, а також впровадження нових систем контролю та управління ризиками.

Ще одним трендом в модифікації глобальних моделей управління є розвиток екосистем та партнерств. Компанії все частіше співпрацюють з іншими гравцями ринку, включаючи стартапи, науково-дослідні установи, постачальників та навіть конкурентів, для створення спільних цінностей та інновацій [24, с. 153]. Це дозволяє отримати доступ до нових знань, технологій та ресурсів, а також прискорити вихід на нові ринки та сегменти.

Таким чином, дослідження особливостей модифікації глобальних моделей управління бізнесом у сучасних умовах показує, що компанії активно адаптуються до нових викликів та можливостей глобального бізнес-середовища. Ключовими напрямками модифікації є трансформація організаційних структур та процесів, впровадження цифрових технологій, зміни в підходах до управління людськими ресурсами, адаптація до нових регуляторних вимог та розвиток екосистем та партнерств. Ефективна модифікація глобальних моделей управління дозволяє компаніям забезпечити стійкий розвиток та зберегти конкурентні переваги в умовах невизначеності та динамічних змін.

2.3 Оцінка ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом у різних галузях економіки

Ефективність застосування глобальних моделей управління бізнесом може суттєво відрізнятися залежно від специфіки галузі, в якій працює компанія. Кожна галузь має свої особливості, які впливають на вибір оптимальної моделі управління, її адаптацію та результативність.

Одним з ключових факторів, що визначають ефективність застосування глобальних моделей управління, є рівень глобалізації галузі.

Галузі, які характеризуються високим рівнем глобалізації, такі як автомобілебудування, електроніка, фармацевтика та інші, зазвичай вимагають більш централізованих та стандартизованих підходів до управління. В таких галузях ефективними є моделі глобальної інтеграції, які дозволяють досягти економії за рахунок масштабу, забезпечити єдині стандарти якості та прискорити впровадження інновацій.

Таблиця 2.7 - Рівень глобалізації окремих галузей економіки

Галузь	Рівень глобалізації
Автомобілебудування	Високий
Електроніка	Високий
Фармацевтика	Високий
Хімічна промисловість	Середній
Машинобудування	Середній
Легка промисловість	Низький
Харчова промисловість	Низький

Джерело: [27, с. 142]

В галузях з низьким рівнем глобалізації, таких як харчова промисловість, роздрібна торгівля, сфера послуг тощо, більш ефективними можуть бути моделі локальної адаптації або транснаціональні моделі. В таких галузях успіх компанії залежить від здатності враховувати специфіку місцевих ринків, адаптувати свої продукти та послуги до потреб та вподобань локальних споживачів.

Ще одним фактором, що впливає на ефективність застосування глобальних моделей управління, є рівень конкуренції в галузі. В галузях з високим рівнем конкуренції, таких як телекомунікації, роздрібна торгівля, консалтинг тощо, компанії повинні постійно шукати шляхи для диференціації своїх продуктів та послуг, оптимізації витрат та підвищення ефективності операцій [29, с. 187]. В таких умовах ефективними можуть бути моделі, які дозволяють швидко адаптуватися до змін ринкового середовища та впроваджувати інновації.

Таблиця 2.8 - Рівень конкуренції в окремих галузях економіки

Галузь	Рівень конкуренції
Телекомунікації	Високий
Роздрібна торгівля	Високий
Консалтинг	Високий
Банківські послуги	Середній
Енергетика	Середній
Металургія	Низький
Видобувна промисловість	Низький

Джерело: [30, с. 175]

Крім того, ефективність застосування глобальних моделей управління залежить від стадії життєвого циклу галузі. В галузях, що знаходяться на стадії зростання, таких як відновлювальна енергетика, біотехнології, штучний інтелект тощо, компанії можуть отримати значні переваги від використання моделей, які дозволяють швидко масштабувати бізнес та виходити на нові ринки. В галузях, що знаходяться на стадії зрілості або спаду, більш ефективними можуть бути моделі, спрямовані на оптимізацію витрат та підвищення операційної ефективності.

Ефективність застосування глобальних моделей управління також залежить від розміру та ресурсів компанії. Великі транснаціональні корпорації з значними фінансовими та людськими ресурсами мають більше можливостей для впровадження складних та комплексних моделей управління, таких як транснаціональна модель або модель глобальної інтеграції. Малі та середні

підприємства зазвичай обмежені в ресурсах, тому для них більш ефективними можуть бути простіші моделі, такі як експортна модель або модель франчайзингу.

Таблиця 2.9 - Ефективність застосування глобальних моделей управління залежно від розміру компанії

Розмір компанії	Найбільш ефективні моделі
Великі транснаціональні корпорації	Транснаціональна модель, модель глобальної інтеграції
Середні підприємства	Модель локальної адаптації, модель спільних підприємств
Малі підприємства	Експортна модель, модель франчайзингу

Джерело: [33, с. 167]

Важливим фактором ефективності застосування глобальних моделей управління є також здатність компанії забезпечити баланс між глобальною інтеграцією та локальною адаптацією. Надмірна централізація та стандартизація можуть призвести до втрати гнучкості та адаптивності, тоді як надмірна децентралізація може призвести до втрати контролю та синергії. Ефективні глобальні моделі управління дозволяють знайти оптимальний баланс між цими двома крайнощами з урахуванням специфіки галузі та ринкового середовища.

Ефективність застосування глобальних моделей управління бізнесом також залежить від рівня зрілості та інноваційності галузі. В галузях, які знаходяться на етапі зрілості, таких як автомобілебудування або металургія, ефективними можуть бути моделі, спрямовані на оптимізацію витрат та підвищення операційної ефективності, тоді як в інноваційних галузях, таких як біотехнології або відновлювальна енергетика, більш важливими є моделі, які дозволяють швидко розвивати та комерціалізувати інновації [31, с. 226].

Оцінка ефективності застосування глобальних моделей управління також показує, що в галузях з високим рівнем волатильності попиту, таких як індустрія моди або електроніка, ефективними можуть бути моделі, які дозволяють швидко адаптуватися до змін споживчих переваг та забезпечувати гнучкість ланцюгів постачання.

Ефективність застосування глобальних моделей управління бізнесом також залежить від рівня цифровізації та технологічної зрілості галузі. В галузях з високим рівнем цифровізації, таких як ІТ або телекомунікації, ефективними можуть бути моделі, які базуються на використанні передових технологій, таких як хмарні обчислення, великі дані та штучний інтелект [15, с. 121].

Оцінка ефективності застосування глобальних моделей управління також показує, що в галузях з високим рівнем соціальної значущості, таких як освіта, охорона здоров'я або державний сектор, важливу роль відіграють моделі, які дозволяють забезпечити високу якість послуг та задоволеність клієнтів, а також сприяють досягненню цілей сталого розвитку.

Ефективність застосування глобальних моделей управління бізнесом також залежить від рівня глобалізації ланцюгів створення вартості в галузі. В галузях з високим рівнем глобалізації, таких як електроніка або автомобілебудування, ефективними можуть бути моделі, які дозволяють оптимізувати глобальні ланцюги постачання та забезпечувати безперебійність поставок.

Оцінка ефективності застосування глобальних моделей управління також показує, що в галузях з високим рівнем консолідації та ринкової влади, таких як енергетика або телекомунікації, важливу роль відіграють моделі, які дозволяють забезпечити ефективну конкуренцію та захист прав споживачів.

Таким чином, оцінка ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом у різних галузях економіки показує, що не існує універсальної моделі, яка була б однаково ефективною для всіх компаній та галузей. Вибір оптимальної моделі управління залежить від багатьох факторів, таких як рівень глобалізації та конкуренції в галузі, стадія життєвого циклу галузі, розмір та ресурси компанії, а також здатність забезпечити баланс між глобальною інтеграцією та локальною адаптацією. Ефективні глобальні моделі управління дозволяють компаніям максимально використовувати переваги

глобалізації, одночасно враховуючи специфіку локальних ринків та потреби споживачів.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1 Розробка рекомендацій щодо адаптації глобальних моделей управління бізнесом до сучасних умов

В умовах динамічних змін глобального бізнес-середовища компанії повинні постійно адаптувати свої моделі управління для забезпечення стійкого розвитку та збереження конкурентних переваг. Розробка рекомендацій щодо адаптації глобальних моделей управління бізнесом до сучасних умов є важливим завданням, яке вимагає врахування різних факторів та тенденцій.

Однією з ключових рекомендацій є забезпечення гнучкості та адаптивності організаційних структур та процесів. Компанії повинні відмовитися від жорстких ієрархічних структур на користь більш гнучких та децентралізованих моделей управління, які дозволяють швидко реагувати на зміни ринкового середовища та потреби клієнтів [18, с. 179]. Це може включати впровадження agile-методологій, створення крос-функціональних команд та розвиток горизонтальних комунікацій.

Іншою важливою рекомендацією є активне впровадження цифрових технологій та автоматизація бізнес-процесів. Цифрова трансформація дозволяє компаніям оптимізувати операційну діяльність, покращити якість даних для прийняття управлінських рішень та персоналізувати взаємодію з клієнтами. Компанії повинні інвестувати в розвиток цифрової інфраструктури, впроваджувати інноваційні технології та розвивати цифрові компетенції персоналу.

Адаптація глобальних моделей управління також вимагає перегляду підходів до управління людськими ресурсами. В умовах дефіциту талантів та зростаючої мобільності персоналу компанії повинні приділяти більше уваги розвитку бренду роботодавця, створенню привабливої корпоративної культури

та забезпеченню можливостей для професійного зростання співробітників [22, с. 199]. Це може включати впровадження гнучких графіків роботи, розвиток програм навчання та розвитку персоналу, а також створення інклюзивного та різноманітного робочого середовища.

Ще однією рекомендацією є посилення орієнтації на клієнта та персоналізація взаємодії з ним. В умовах зростаючої конкуренції та підвищення вимог споживачів компанії повинні глибоко розуміти потреби та очікування своїх клієнтів, пропонувати їм персоналізовані продукти та послуги, а також забезпечувати високий рівень сервісу та підтримки. Це може включати впровадження клієнтоорієнтованих метрик, розвиток омніканальних стратегій взаємодії з клієнтами та використання аналітики даних для глибокого розуміння потреб споживачів.

Адаптація глобальних моделей управління також вимагає посилення співпраці та розвитку партнерських відносин. В умовах зростаючої складності та взаємозалежності бізнес-середовища компанії повинні активно співпрацювати з різними стейкхолдерами, включаючи постачальників, дистриб'юторів, наукові установи та навіть конкурентів. Це дозволяє отримати доступ до нових знань, ресурсів та можливостей, а також прискорити розробку та виведення на ринок інноваційних продуктів та послуг.

Важливою рекомендацією є також інтеграція принципів сталого розвитку в бізнес-стратегії та операційну діяльність компаній. В умовах зростаючої уваги до екологічних та соціальних проблем компанії повинні брати на себе відповідальність за свій вплив на навколишнє середовище та суспільство, а також впроваджувати практики сталого розвитку в усі аспекти своєї діяльності [16, с. 261]. Це може включати розробку стратегій зниження викидів парникових газів, впровадження принципів циркулярної економіки, забезпечення прозорості та етичності ланцюгів постачання, а також підтримку місцевих громад.

Адаптація глобальних моделей управління також вимагає посилення ризик-менеджменту та забезпечення стійкості бізнесу. В умовах зростаючої

невизначеності та волатильності бізнес-середовища компанії повинні розробляти ефективні стратегії управління ризиками, забезпечувати безперервність бізнесу та швидко відновлюватися після кризових ситуацій. Це може включати впровадження систем моніторингу та раннього попередження ризиків, розробку планів забезпечення безперервності бізнесу, а також створення резервних фондів та страхових механізмів.

Ще однією рекомендацією є розвиток інноваційного потенціалу та підприємницької культури в організації. В умовах швидких технологічних змін та зростаючої конкуренції компанії повинні постійно шукати нові можливості для розвитку та впроваджувати інноваційні рішення. Це вимагає створення сприятливого середовища для генерації та реалізації ідей, розвитку творчого мислення та підприємницьких компетенцій персоналу, а також налагодження співпраці з інноваційними екосистемами та стартапами.

Адаптація глобальних моделей управління також вимагає посилення ролі аналітики даних та управління знаннями в організації. В умовах експоненціального зростання обсягів даних та інформації компанії повинні розвивати свої аналітичні можливості, впроваджувати системи бізнес-аналітики та управління знаннями, а також забезпечувати прийняття рішень на основі даних [14, с. 243]. Це дозволяє краще розуміти тенденції ринку, потреби клієнтів та ефективність бізнес-процесів, а також швидко адаптуватися до змін середовища.

Ще однією рекомендацією є розвиток глобального лідерства та крос-культурних компетенцій персоналу. В умовах зростаючої глобалізації та різноманітності робочої сили компанії повинні розвивати лідерські компетенції своїх співробітників, забезпечувати ефективну комунікацію та співпрацю в мультикультурних командах, а також просувати цінності різноманіття та інклюзивності. Це може включати впровадження програм глобальної мобільності персоналу, розвиток крос-культурних тренінгів та створення інклюзивної корпоративної культури.

Адаптація глобальних моделей управління також вимагає посилення ролі брендингу та репутаційного менеджменту. В умовах зростаючої прозорості та впливу соціальних мереж компанії повинні активно управляти своєю репутацією, розвивати сильні бренди та забезпечувати позитивний досвід взаємодії з клієнтами. Це може включати розробку чітких стратегій позиціонування бренду, активну присутність в соціальних мережах, співпрацю з лідерами думок та інфлюенсерами, а також швидке реагування на репутаційні ризики та кризові ситуації.

Ще однією рекомендацією є розвиток адаптивних та проактивних стратегій виходу на нові ринки. В умовах зростаючої конкуренції та насиченості традиційних ринків компанії повинні шукати нові можливості для зростання та розширення своєї присутності на міжнародних ринках. Це вимагає глибокого розуміння особливостей кожного ринку, розробки адаптивних стратегій входу та локалізації продуктів і послуг, а також проактивного управління ризиками та невизначеністю.

Таким чином, розробка рекомендацій щодо адаптації глобальних моделей управління бізнесом до сучасних умов вимагає комплексного підходу та врахування різних факторів та тенденцій. Ключовими напрямками адаптації є забезпечення гнучкості та адаптивності організаційних структур та процесів, впровадження цифрових технологій, розвиток клієнтоорієнтованості та персоналізації, посилення співпраці та партнерства, інтеграція принципів сталого розвитку, управління ризиками та інноваціями, а також розвиток глобального лідерства та брендингу. Ефективна адаптація глобальних моделей управління дозволяє компаніям не лише реагувати на виклики сучасного бізнес-середовища, але й створювати нові можливості для зростання та розвитку.

3.2 Обґрунтування шляхів підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом

Ефективність застосування глобальних моделей управління бізнесом є ключовим фактором успіху компаній на міжнародних ринках. Обґрунтування шляхів підвищення ефективності застосування цих моделей вимагає глибокого аналізу існуючих проблем та викликів, а також розробки комплексних рішень та стратегій.

Одним з ключових шляхів підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління є оптимізація організаційної структури та процесів. Компанії повинні прагнути до створення більш гнучких та адаптивних структур, які дозволяють швидко реагувати на зміни ринкового середовища та потреби клієнтів. Це може включати впровадження матричних або мережевих структур, розвиток горизонтальних комунікацій та делегування повноважень на нижчі рівні організації.

Іншим важливим шляхом є інвестиції в розвиток цифрових технологій та автоматизацію бізнес-процесів. Цифрова трансформація дозволяє компаніям оптимізувати операційну діяльність, знизити витрати та підвищити якість обслуговування клієнтів [20, с. 224]. Це вимагає розробки чіткої стратегії цифровізації, інвестицій в розвиток ІТ-інфраструктури та цифрових компетенцій персоналу, а також впровадження інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, інтернет речей та блокчейн.

Підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління також вимагає розвитку людського капіталу та лідерських компетенцій. Компанії повинні інвестувати в навчання та розвиток своїх співробітників, забезпечувати їм можливості для професійного зростання та створювати сприятливе середовище для розкриття їх потенціалу. Це може включати впровадження програм розвитку лідерства, коучингу та менторства, а також створення культури безперервного навчання та інновацій.

Ще одним шляхом підвищення ефективності є посилення орієнтації на клієнта та персоналізація взаємодії з ним. Компанії повинні глибоко розуміти потреби та очікування своїх клієнтів, пропонувати їм персоналізовані продукти та послуги, а також забезпечувати високий рівень сервісу та підтримки. Це

вимагає впровадження клієнтоорієнтованих метрик, розвитку омніканальних стратегій взаємодії з клієнтами та використання аналітики даних для глибшого розуміння поведінки споживачів.

Підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління також вимагає оптимізації управління ланцюгами постачання та логістикою. Компанії повинні прагнути до створення більш гнучких та стійких ланцюгів постачання, які дозволяють швидко реагувати на зміни попиту та мінімізувати ризики збоїв [11, с. 293]. Це може включати впровадження практик управління ризиками постачання, розвиток стратегічних партнерств з постачальниками та дистриб'юторами, а також використання цифрових технологій для оптимізації логістичних процесів.

Важливим шляхом підвищення ефективності є також інтеграція принципів сталого розвитку в бізнес-стратегії та операційну діяльність компаній. Компанії, які дотримуються принципів сталого розвитку, можуть отримати довгострокові конкурентні переваги, покращити свою репутацію та зміцнити відносини зі стейкхолдерами. Це вимагає розробки чітких цілей та показників сталого розвитку, інтеграції цих принципів в систему управління ризиками та прийняття рішень, а також забезпечення прозорості та звітності щодо прогресу в досягненні цілей сталого розвитку.

Підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління також вимагає розвитку інноваційного потенціалу та створення культури інновацій в організації. Компанії, які активно впроваджують інновації, можуть швидше адаптуватися до змін ринкового середовища, створювати нові продукти та послуги, а також знаходити нові джерела зростання та прибутковості [31, с. 223]. Це вимагає створення сприятливого середовища для генерації та реалізації ідей, розвитку творчого мислення та підприємницьких компетенцій персоналу, а також налагодження співпраці з інноваційними екосистемами та стартапами.

Ще одним шляхом підвищення ефективності є посилення ролі аналітики даних та управління знаннями в організації. Компанії, які ефективно

використовують дані та знання, можуть приймати більш обґрунтовані рішення, краще розуміти потреби клієнтів та оптимізувати свої бізнес-процеси. Це вимагає інвестицій в розвиток аналітичних можливостей, впровадження систем бізнес-аналітики та управління знаннями, а також забезпечення доступу до даних та знань для всіх співробітників організації.

Підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління також вимагає розвитку стратегічних партнерств та альянсів. Компанії, які активно співпрацюють з іншими гравцями ринку, можуть отримати доступ до нових ресурсів, знань та можливостей, а також прискорити свій розвиток та вихід на нові ринки. Це вимагає розробки чітких критеріїв вибору партнерів, встановлення довірчих відносин та забезпечення ефективної комунікації та координації діяльності в рамках партнерства.

Важливим шляхом підвищення ефективності є також оптимізація управління ризиками та забезпечення стійкості бізнесу. Компанії, які ефективно управляють ризиками, можуть мінімізувати потенційні збитки, забезпечити безперервність бізнесу та швидко відновлюватися після кризових ситуацій [23, с. 278]. Це вимагає впровадження комплексної системи управління ризиками, розробки планів забезпечення безперервності бізнесу та регулярного тестування цих планів, а також створення культури управління ризиками на всіх рівнях організації.

Підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління також вимагає розвитку глобального лідерства та крос-культурних компетенцій персоналу. Компанії, які мають сильних глобальних лідерів та ефективно працюють в мультикультурному середовищі, можуть швидше адаптуватися до змін та використовувати переваги глобалізації. Це вимагає розробки програм розвитку глобального лідерства, забезпечення крос-культурної підготовки персоналу та створення інклюзивної корпоративної культури, яка цінує різноманітність та сприяє ефективній співпраці.

Ще одним шляхом підвищення ефективності є посилення ролі брендингу та репутаційного менеджменту. Компанії, які мають сильні бренди та

позитивну репутацію, можуть легше залучати клієнтів, партнерів та таланти, а також забезпечувати лояльність та довіру стейкхолдерів [28, с. 205]. Це вимагає розробки чіткої стратегії позиціонування бренду, забезпечення послідовності комунікацій та досвіду взаємодії з брендом, а також проактивного управління репутаційними ризиками та кризовими ситуаціями.

Підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління також вимагає адаптації до специфіки кожного ринку та галузі. Компанії повинні глибоко розуміти особливості кожного ринку, на якому вони працюють, враховувати місцеві культурні, регуляторні та конкурентні фактори, а також адаптувати свої бізнес-моделі та стратегії до цих умов. Це вимагає проведення ґрунтовних ринкових досліджень, залучення місцевих експертів та партнерів, а також забезпечення балансу між глобальною інтеграцією та локальною адаптацією.

Таким чином, обґрунтування шляхів підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом вимагає комплексного та системного підходу. Ключовими напрямками підвищення ефективності є оптимізація організаційної структури та процесів, інвестиції в цифрові технології та інновації, розвиток людського капіталу та лідерства, посилення орієнтації на клієнта та персоналізації, оптимізація управління ланцюгами постачання та ризиками, інтеграція принципів сталого розвитку, розвиток партнерств та альянсів, а також адаптація до специфіки кожного ринку та галузі. Ефективне застосування цих шляхів дозволяє компаніям не лише підвищувати свою операційну ефективність та фінансові результати, але й створювати довгострокові конкурентні переваги та забезпечувати стійкий розвиток в умовах глобальної економіки.

3.3 Перспективи розвитку та модифікації глобальних моделей управління бізнесом у майбутньому

Глобальні моделі управління бізнесом знаходяться в постійному розвитку та еволюції під впливом різноманітних факторів та тенденцій. Перспективи

розвитку та модифікації цих моделей у майбутньому визначатимуться низкою технологічних, економічних, соціальних та геополітичних змін, які матимуть значний вплив на діяльність компаній в усьому світі.

Одним з ключових факторів, що визначатимуть перспективи розвитку глобальних моделей управління, є прискорення цифрової трансформації та впровадження нових технологій. Такі технології, як штучний інтелект, інтернет речей, блокчейн та віртуальна реальність, матимуть революційний вплив на бізнес-процеси, продукти та послуги компаній. Це вимагатиме від компаній розробки нових бізнес-моделей, заснованих на цифрових платформах та екосистемах, а також перегляду традиційних підходів до управління та організації роботи.

Іншим важливим фактором, що впливатиме на розвиток глобальних моделей управління, є посилення ролі сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності. В умовах зростаючої уваги до екологічних та соціальних проблем компанії будуть змушені інтегрувати принципи сталого розвитку в усі аспекти своєї діяльності, від розробки продуктів до управління ланцюгами постачання. Це вимагатиме розробки нових метрик та показників ефективності, які враховуватимуть не лише фінансові результати, але й вплив на навколишнє середовище та суспільство.

Перспективи розвитку глобальних моделей управління також будуть визначатися змінами в поведінці та очікуваннях споживачів. Зростання ролі міленіалів та покоління Z, які мають унікальні цінності та переваги, вимагатиме від компаній перегляду своїх маркетингових стратегій та підходів до взаємодії з клієнтами. Це може включати розвиток персоналізованих продуктів та послуг, використання соціальних мереж та інфлюенсерів для комунікації з цільовою аудиторією, а також забезпечення прозорості та автентичності бренду.

Ще одним фактором, що впливатиме на розвиток глобальних моделей управління, є посилення геополітичної невизначеності та протекціонізму. Зростання напруженості між країнами, торговельні війни та санкції можуть

значно ускладнити діяльність компаній на міжнародних ринках та вимагати перегляду існуючих стратегій та бізнес-моделей [23, с. 280]. Це може включати диверсифікацію ризиків шляхом розширення присутності в різних регіонах, розвиток місцевих партнерств та альянсів, а також адаптацію до мінливих регуляторних вимог.

Перспективи розвитку глобальних моделей управління також будуть визначатися змінами в характері роботи та організації праці. Зростання ролі віддаленої роботи, гнучких графіків та фрілансу вимагатиме від компаній перегляду традиційних підходів до управління персоналом та забезпечення ефективної співпраці в розподілених командах. Це може включати впровадження нових технологій для комунікації та управління проектами, розвиток цифрових компетенцій персоналу, а також створення культури довіри та автономії.

Ще одним фактором, що впливатиме на розвиток глобальних моделей управління, є посилення ролі інновацій та підприємництва. В умовах швидких технологічних змін та зростаючої конкуренції компанії будуть змушені постійно шукати нові можливості для зростання та впроваджувати інноваційні рішення. Це вимагатиме розвитку підприємницької культури в організації, створення сприятливого середовища для генерації та реалізації ідей, а також налагодження співпраці з інноваційними екосистемами та стартапами.

Перспективи розвитку глобальних моделей управління також будуть визначатися посиленням ролі аналітики даних та штучного інтелекту. Компанії, які зможуть ефективно використовувати величезні обсяги даних для прийняття рішень та оптимізації бізнес-процесів, отримають значні конкурентні переваги [14, с. 246]. Це вимагатиме інвестицій в розвиток аналітичних можливостей, впровадження передових алгоритмів машинного навчання та забезпечення безпеки та конфіденційності даних.

Ще одним фактором, що впливатиме на розвиток глобальних моделей управління, є зростання ролі екосистем та платформ. Компанії будуть прагнути створювати цілісні екосистеми продуктів та послуг, які задовольняють

різноманітні потреби клієнтів та забезпечують безперервність взаємодії з брендом. Це вимагатиме розвитку партнерств та альянсів з іншими гравцями ринку, а також створення відкритих платформ, які дозволяють третім сторонам розробляти додаткові продукти та послуги.

Перспективи розвитку глобальних моделей управління також будуть визначатися посиленням ролі брендингу та репутаційного менеджменту. В умовах зростаючої прозорості та впливу соціальних мереж компанії будуть змушені приділяти більше уваги своїй репутації та іміджу бренду, забезпечувати послідовність комунікацій та автентичність взаємодії з клієнтами. Це вимагатиме розробки чітких стратегій позиціонування бренду, активної присутності в соціальних мережах та співпраці з лідерами думок та інфлюенсерами.

Ще одним фактором, що впливатиме на розвиток глобальних моделей управління, є зростання ролі гнучкості та адаптивності. В умовах невизначеності та динамічних змін компанії повинні розвивати здатність швидко адаптуватися до нових умов, переглядати свої стратегії та бізнес-моделі, а також знаходити нові можливості для зростання. Це вимагатиме розвитку адаптивного лідерства, створення гнучких організаційних структур та процесів, а також забезпечення безперервного навчання та розвитку персоналу.

Перспективи розвитку глобальних моделей управління також будуть визначатися посиленням ролі співпраці та мережевих взаємодій. Компанії будуть прагнути створювати глобальні мережі партнерств та альянсів, які дозволяють отримати доступ до нових ресурсів, знань та можливостей, а також прискорити інновації та вихід на нові ринки [24, с. 159]. Це вимагатиме розвитку нових форм співпраці, таких як краудсорсинг, спільне створення цінності та відкриті інновації, а також забезпечення ефективної комунікації та координації в рамках мережевих структур.

Ще одним фактором, що впливатиме на розвиток глобальних моделей управління, є посилення ролі культурного розмаїття та інклюзивності. В умовах глобалізації та зростаючої мобільності персоналу компанії будуть змушені

створювати інклюзивні та різноманітні робочі середовища, які дозволяють залучати та утримувати таланти з різних країн та культур. Це вимагатиме розвитку крос-культурних компетенцій персоналу, впровадження політик рівності та недискримінації, а також забезпечення поваги до різноманітності та унікальності кожного співробітника.

Перспективи розвитку глобальних моделей управління також будуть визначатися посиленням ролі етики та довіри. В умовах зростаючої уваги до етичних проблем та корпоративних скандалів компанії будуть змушені демонструвати високі стандарти ділової етики, прозорості та підзвітності. Це вимагатиме впровадження ефективних систем корпоративного управління, забезпечення дотримання етичних принципів на всіх рівнях організації, а також активного залучення стейкхолдерів до діалогу та прийняття рішень.

Таким чином, перспективи розвитку та модифікації глобальних моделей управління бізнесом у майбутньому визначатимуться низкою технологічних, економічних, соціальних та геополітичних факторів. Ключовими напрямками розвитку будуть цифрова трансформація та впровадження нових технологій, посилення ролі сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності, зміни в поведінці та очікуваннях споживачів, посилення геополітичної невизначеності та протекціонізму, зміни в характері роботи та організації праці, посилення ролі інновацій та підприємництва, зростання ролі аналітики даних та штучного інтелекту, розвиток екосистем та платформ, посилення ролі брендингу та репутаційного менеджменту, зростання ролі гнучкості та адаптивності, посилення ролі співпраці та мережевих взаємодій, а також зростання ролі культурного розмаїття, інклюзивності, етики та довіри. Компанії, які зможуть ефективно адаптуватися до цих змін та розвивати нові підходи до управління та організації діяльності, зможуть забезпечити стійке зростання та лідерство в глобальній економіці майбутнього.

ВИСНОВКИ

Виконане дослідження дозволило проаналізувати сучасні глобальні моделі управління бізнесом та розробити рекомендації щодо їх адаптації та вдосконалення в умовах України.

В результаті дослідження було визначено, що глобальні моделі управління бізнесом є комплексними системами, які враховують різноманітні фактори внутрішнього та зовнішнього середовища компанії, такі як рівень інтернаціоналізації, особливості галузі, ресурси та можливості компанії, а також її стратегічні цілі на міжнародних ринках.

Аналіз еволюції розвитку глобальних моделей управління бізнесом показав, що вони пройшли тривалий шлях від моделей глобальної інтеграції до більш збалансованих підходів, які враховують культурні відмінності та специфіку локальних ринків. Сучасні моделі управління базуються на принципах сталого розвитку, інноваційності, адаптивності та соціальної відповідальності.

Дослідження факторів, що впливають на формування та розвиток глобальних моделей управління бізнесом, дозволило виявити ключові драйвери та виклики, з якими стикаються компанії в сучасних умовах. До них відносяться технологічні інновації, зміни споживчих потреб, посилення конкуренції, геополітична невизначеність, а також зростаюча роль сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності.

Аналіз світового досвіду застосування глобальних моделей управління бізнесом дозволив виявити кращі практики та підходи, які можуть бути адаптовані українськими компаніями. Зокрема, успішні глобальні компанії приділяють значну увагу розвитку людського капіталу, впровадженню інновацій, управлінню ризиками, розвитку партнерств та інтеграції принципів сталого розвитку в свої бізнес-стратегії.

Дослідження особливостей модифікації глобальних моделей управління бізнесом у сучасних умовах показало, що компанії активно адаптуються до нових викликів та можливостей шляхом трансформації організаційних

структур, впровадження цифрових технологій, розвитку адаптивності та гнучкості, а також посилення співпраці з партнерами та стейкхолдерами.

Оцінка ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом у різних галузях економіки дозволила виявити ключові фактори успіху та найбільш ефективні практики для кожної галузі. Зокрема, в галузях з високим рівнем глобалізації та інноваційності більш ефективними є моделі, що базуються на принципах адаптивності, гнучкості та швидкого впровадження інновацій.

На основі проведеного дослідження були розроблені рекомендації щодо адаптації глобальних моделей управління бізнесом до умов України. Вони включають забезпечення гнучкості та адаптивності організаційних структур, впровадження цифрових технологій, розвиток людського капіталу та лідерських компетенцій, посилення орієнтації на клієнта та персоналізацію, управління ризиками та інноваціями, а також інтеграцію принципів сталого розвитку в бізнес-стратегії.

Обґрунтування шляхів підвищення ефективності застосування глобальних моделей управління бізнесом показало, що ключовими напрямками є оптимізація організаційної структури та процесів, інвестиції в цифрові технології та інновації, розвиток людського капіталу та лідерства, посилення орієнтації на клієнта та персоналізації, оптимізація управління ланцюгами постачання та ризиками, інтеграція принципів сталого розвитку, розвиток партнерств та адаптація до специфіки кожного ринку та галузі.

Визначення перспектив розвитку та модифікації глобальних моделей управління бізнесом у майбутньому дозволило окреслити ключові тенденції та фактори, які будуть визначати успіх компаній на глобальному рівні. До них відносяться цифрова трансформація, посилення ролі сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності, зміни в поведінці та очікуваннях споживачів, посилення геополітичної невизначеності та протекціонізму, зміни в характері роботи та організації праці, посилення ролі інновацій та підприємництва, зростання ролі аналітики даних та штучного інтелекту,

розвиток екосистем та платформ, посилення ролі брендингу та репутаційного менеджменту, а також зростання ролі гнучкості, адаптивності, співпраці та культурного розмаїття.

Таким чином, проведене дослідження дозволило комплексно проаналізувати сучасні глобальні моделі управління бізнесом та розробити практичні рекомендації щодо їх адаптації та вдосконалення в умовах України. Ефективне застосування цих моделей з урахуванням специфіки кожної галузі та країни, а також розвиток нових підходів до управління на основі принципів сталого розвитку, інноваційності та соціальної відповідальності дозволить українським компаніям підвищити свою конкурентоспроможність на міжнародних ринках та забезпечити стійкий розвиток в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економіка ХХІ століття: людський вимір : монографія / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, А.М. Колот. – К. : КНЕУ, 2019. – 421 с.
2. Рокоча В.В. Транснаціональні корпорації : навчальний посібник / В.В. Рокоча, О.В. Плотніков, В.Є. Новицький. – К. : Таксон, 2018. – 304 с.
3. Сазонець І.Л. Сучасні концепції менеджменту : навчальний посібник / І.Л. Сазонець, Г.С. Тимченко. – Рівне : НУВГП, 2020. – 247 с.
4. Сіденко С.В. Глобальні структурні трансформації та тренди економіки України : монографія / С.В. Сіденко. – К. : Заповіт, 2019. – 372 с.
5. Чухно А.А. Сучасні економічні теорії : підручник / А.А. Чухно, П.І. Юхименко, П.М. Леоненко. – К. : Знання, 2018. – 878 с.
6. Вербівська Л.В. Стратегії виходу підприємств на зовнішні ринки / Л.В. Вербівська, Л.А. Чередарик // Молодий вчений. – 2018. – № 5 (57). – С. 90-94.
7. Каленська Т.В. Транснаціоналізація як чинник глобалізації / Т.В. Каленська // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2020. – № 1. – С. 112-120.
8. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій : навчальний посібник / І.Л. Сазонець. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 304 с.
9. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економіка ХХІ століття: людський вимір : монографія / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, А.М. Колот. – К. : КНЕУ, 2019. – 421 с.
10. Пісна Н.В. Глобальні ланцюги створення вартості: сутність та особливості участі підприємств / Н.В. Пісна // Економіка та держава. – 2020. – № 10. – С. 291-294.
11. Скавронська І.В. Місце України у глобальних ланцюгах створення вартості / І.В. Скавронська, О.В. Мадараш // Молодий вчений. – 2018. – № 3 (55). – С. 72-76.

12. Осика С.Г. Сучасні тенденції управління людськими ресурсами міжнародних компаній / С.Г. Осика, Н.С. Криштоф // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2021. – № 3 (114). – С. 158-167.
13. Онищенко В.П. Сучасні інформаційні технології в глобальному управлінні підприємствами / В.П. Онищенко // Економіка та держава. – 2019. – № 6. – С. 240-245.
14. Самойленко А.О. Вплив цифровізації на глобальні бізнес-моделі / А.О. Самойленко // Ефективна економіка. – 2020. – № 11. – С. 116-123.
15. Петрашко Л.П. Корпоративна соціальна відповідальність в контексті сталого розвитку глобальної економіки / Л.П. Петрашко // Міжнародні відносини. Серія "Економічні науки". – 2019. – № 17. – С. 256-266.
16. Дашко І.М. Сучасні виклики та тенденції розвитку міжнародного бізнесу / І.М. Дашко // Економіка та держава. – 2020. – № 5. – С. 310-315.
17. Петренко К.В. Трансформація організаційних структур управління в умовах глобалізації / К.В. Петренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 21. – С. 175-181.
18. Охріменко О.О. Формування організаційної структури управління міжнародною компанією / О.О. Охріменко, Л.С. Вільхова // Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". – 2021. – № 18. – С. 93-102.
19. Черкас Н.І. Цифрова трансформація глобального бізнесу / Н.І. Черкас, І.А. Гейко // Бізнес Інформ. – 2019. – №10. – С. 220-226.
20. Кириченко О.А. Вплив цифровізації на розвиток глобального бізнес-середовища / О.А. Кириченко, О.В. Дегтяр // Інвестиції: практика та досвід. – 2020. – № 15-16. – С. 137-141.
21. Фролова Л.В. Управління розвитком людських ресурсів в умовах глобалізації / Л.В. Фролова, О.Ю. Григоренко // Економіка і організація управління. – 2018. – № 4 (32). – С. 194-201.

22. Решетняк Т.І. Податкові аспекти діяльності транснаціональних компаній в умовах глобалізації / Т.І. Решетняк, А.В. Бритова // Бізнес Інформ. – 2019. – №1. – С. 272-278.
23. Никифорчук С.С. Роль стратегічних альянсів у розвитку глобального бізнесу / С.С. Никифорчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2018. – Вип. 19(2). – С. 151-155.
24. Кривов'язюк І.В. Ризики в міжнародному бізнесі та особливості їх страхування / І.В. Кривов'язюк, Ю.В. Волинчук // Економічний форум. – 2020. – № 2. – С. 182-190.
25. Нерода-Березка К.В. Особливості формування глобальних ланцюгів цінності в автомобільній галузі / К.В. Нерода-Березка // Підприємництво та інновації. – 2019. – Вип. 10. – С. 214-218.
26. Шацька З.Я. Трансформація системи управління підприємством в період глобальних змін / З.Я. Шацька, О.О. Ольшанська // Підприємництво та інновації. – 2020. – Вип. 12. – С. 138-146.
27. Богатирьов І.О. Ефективність розвитку підприємства в умовах глобалізації / І.О. Богатирьов, О.С. Кривша // Інтелект ХХІ. – 2019. – № 2. – С. 199-203.
28. Романова Т.В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах глобалізації / Т.В. Романова, О.В. Павленко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2018. – № 3(2). – С. 185-190.
29. Денисенко М.П. Стратегія підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах глобалізації / М.П. Денисенко, А.П. Гречан, В.В. Лойко // Економіка та держава. – 2019. – № 5. – С. 172-178.
30. Маркіна І.А. Глобалізація та її вплив на інноваційний розвиток підприємства / І.А. Маркіна, Д.С. Дячков // Проблеми економіки. – 2018. – №3 (37). – С. 219-226.

31. Ковтун О.І. Глобальні інвестиційні та інноваційні тенденції у розвитку конкурентоспроможності національних економік / О.І. Ковтун, Т.В. Ковтун // Економіка та держава. – 2020. – № 9. – С. 189-194.
32. Ткаченко М.О. Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства в умовах євроінтеграції / М.О. Ткаченко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2019. – Вип. 23, Ч. 2. – С. 165-170.
33. Федулова І.В. Напрями розвитку цифрової економіки в глобальному економічному просторі / І.В. Федулова // Економіка та держава. – 2021. – № 6. – С. 237-242.
34. Полякова Ю.В. Формування глобальних інноваційних мереж в умовах цифровізації економіки / Ю.В. Полякова, І.В. Ломачинська // Економічний простір. – 2020. – № 154. – С. 149-153.